

FOLKBILDNING

Översikt och sammanfattning

Folkbildning bedrivs i form av studiecirkelar och kulturprogram inom de nio studieförbunden samt inom folkhögskolornas kurser. Folkbildningsarbetet, både i studieförbund och i folkhögskolor, sker i samarbete med folkrörelser och andra organisationer som antingen är medlemmar i studieförbunden eller huvudmän för folkhögskolor.

Verksamheten finansieras till övervägande delen genom stöd från stat, landsting och kommuner. Det statliga stödet till studieförbund och folkhögskolor fördelas av *Folkbildningsrådet* som är ideell förening med tre organisationer som medlemmar; Folkbildningsförbundet, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) samt Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation (RIO).

Studieförbunden har lokalavdelningar i de flesta kommuner. De arbetar med vuxenutbildning och skapande verksamhet, t.ex. estetiska studiecirkelar i ämnen som teater, musik, konst och konsthantverk. I studiecirkeln träffas deltagarna återkommande i sammankomster under ledning av en godkänd ledare. Kulturprogram är verksamheter som framförs eller redovisas inför publik. Ofta sker aktiviteterna i medverkan med kulturarbetare.

Studieförbunden har skilda ideologiska rötter och ämnesmässiga profiler. De samarbetar med och har medlemsorganisationer inom folkrörelserna, t.ex. politiska partier, fackliga organisationer och religiösa samfund.

Det finns idag nio studieförbund som Folkbildningsrådet fördelar folkbildningsanslag till (det senaste studieförbundet, Ibn Rushd, tillkom i november 2007). Sammanlagt har studieförbunden ca 300 medlems- eller samverkande organisationer på central nivå. De av Folkbildningsrådet under 2007 stödda studieförbunden var:

Arbetarnas bildningsförbund (ABF), Folkuniversitetet (FU), Nykterhetsrörelsens bildningsverksamhet (NBV), Sensus studieförbund, Studieförbundet Bilda, Medborgarskolan, Studieförbundet Vuxenskolan (SV), Ibn Rushd studieförbund

De offentliga bidragen till folkbildningen omfattade 2007 nära 3,9 miljarder kronor varav staten svarade för 3,2 miljarder, landstingen för drygt 0,3 miljarder och kommunerna för nästan 0,4 miljarder kronor. Statsbidragen för folkbildning (inklusive bidrag till länsbildningsförbund) utgjorde ungefär en tredjedel av statens samlade kulturutgifter. Landstingens driftkostnader för studieförbund och länsbildningsförbund uppgick till knappt en femtedel av landstingens totala driftkostnader för kultur. Kommunernas stöd till studieorganisationer utgjorde ca 7 procent av kommunernas totala nettodriftkostnad för kultur.

Studieförbundens historiska roll inom vuxenutbildningen har delvis kommit att förändras genom att samhället påtagit sig större ansvar genom kommunal vuxenutbildning och en utbyggd decentraliserad högskola. Studieförbundens cirkelverksamhet i estetiska ämnen och annan kulturverksamhet har i stället vuxit i betydelse. Under 2007 upptog antalet studietimmar inom Konst, musik och media 61 procent av den totala cirkelverksamheten mätt i studietimmar. Utöver den mer traditionella verksamheten med studiecirkelar, kurser etc. bedriver studieförbun-

den och folkhögskolorna även annan verksamhet på uppdrag av kommuner, företag eller organisationer. Ett antal musik- och kulturskolor drivs sålunda av studieförbund på uppdrag av kommuner.

Under 2007 arrangerades över 280 000 studiecirkelar med totalt drygt 2 miljoner deltagare (eftersom en deltagare ofta deltar i mer än en cirkel under året är det faktiska antalet personer mindre och beräknas uppgå till ca 1,5 miljoner). I genomsnitt var 7,1 deltagare registrerade i cirkelarna och antalet sammankomster var 10,9 omfattande 35,0 studietimmar.

Över 60 procent av studiecirkelarna rapporterades inom ämnesområdet Konst, musik och media, som tillsammans bildade den största ämnesgruppen. Störst av de tio studieförbunden var ABF följt av Vuxenskolan och Studieförbundet medan TBV och FS tillhörde de minsta förbunden. Inom de kulturinriktade ämnen genomfördes 157 000 cirkelar med sammanlagt ca 1,6 miljon deltagare. Bland de största ämnesgrupperna inom de estetiska cirkelämnena kan nämnas improvisatorisk musik samt sång och musik i grupp. Andelen kvinnor bland studiecirkeldeltagarna var drygt 60 procent.

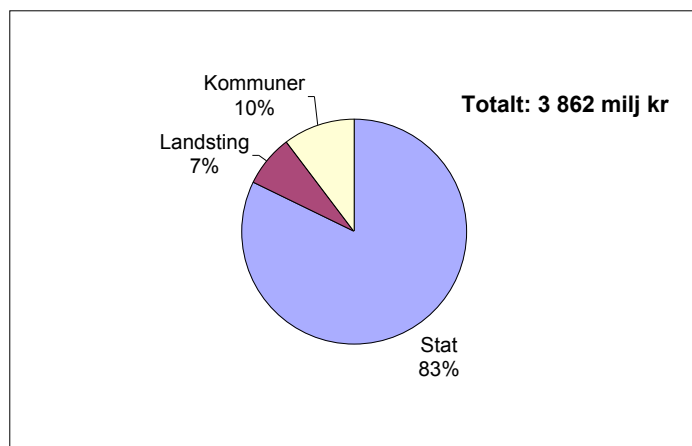
Kulturprogram av olika slag är den andra stora verksamhetsgrenen inom studieförbunden. Drygt 250 000 program anordnades 2007, med nära 15 miljoner besökare/deltagare. Sång och musik var den populäraste formen av kulturprogram och svarade för 35 procent av arrangemangen resp. 44 procent av deltagarna. Därefter kom föreläsningar som motsvarade drygt en tredjedel av antalet kulturprogram och en femtedel av deltagarna. Dramatisk framställning och utställningar svarade vardera för 6 procent av arrangemangen. ABF:s utbud av kulturprogram var störst medan Vuxenskolan kom på andra plats.

Studieförbunden rapporterade 2007 inom s.k. *annan verksamhet* ca 54 800 arrangemang med 647 000 deltagare omfattande drygt 1,1 milj. studietimmar.

Folkhögskolan är en studieform för vuxna med en nedre åldersgräns på 18 år för allmänna kurser. Det finns i dag 148 folkhögskolor. Skolorna ger normalt företräde för sökande med kort tidigare skolutbildning. Allmän kurs, som kan ge behörighet till högskolestudier, är en stor del av verksamheten och finns på samtliga folkhögskolor. Folkhögskolorna har varje termin ca 13 000 deltagare på allmän kurs. Antalet deltagare på särskild kurs var lika många, drygt 13 000. Dessutom har folkhögskolorna omkring 77 000 deltagare varje termin i korta kurser av olika slag.

Enligt SCB:s ULF-undersökning 2006 hade drygt 20 procent av befolkningen deltagit i någon studiecirkel under senaste 12 månader. De flitigaste cirkeldeltagarna fanns i åldersgruppen 20-29 år. I alla åldersgrupper deltog kvinnor oftare än män, 24 procent av kvinnor och 16 procent av män hade deltagit i någon studiecirkel. Bland personer med eftergymnasial utbildning hade var fjärde deltagit i studiecirkel. Tjänstemän deltog oftare i studiecirkelar än arbetare och företagare. Skillnaderna i cirkeldeltagande mellan storstäder och glesbygdsområden var däremot förhållandevis små.

Statistik över studieförbundens verksamhet publiceras årligen i Kulturrådets statistik och i ett tabellappendix presenteras även redovisning på kommunnivå. Därutöver publicerar Folkbildningsrådet en egen statistik i årsredovisningar och andra rapporter. Statistik över folkhögskolorna tas årligen fram av SCB på uppdrag av Folkbildningsrådet.

Offentliga bidrag till folkbildning 2007, procent

Källa: Statsbudgetens utfall 2007, Ekonomistyrningsverket, Årsredovisning 2007, Statens kulturråd samt Fokbildningsrådets hemsida

Offentliga bidrag till bildningsförbund 2007, miljoner kronor och procent

	Milj. kr	Procent
Statliga bidrag till bildningsförbund	3 173,9	82,2
därav		
bidrag till länsbildningsförbund m.fl.	4,4	0,1
bidrag till folkbildningen	3 079,4	79,7
bidrag till handikappåtgärder inom folkbildningen	75,4	2,0
bidrag till kontakttolkutbildningen	14,7	0,4
Landstingens bidrag till bildningsförbund	287,4	7,4
därav		
kostnader för länsbildningsförbund	11,0	0,3
kostnader för studieförbund	276,4	7,2
Kommunernas stöd till studieorganisationer	401,5	10,4
Summa bidrag	3 862,8	100,0

Källa: Statsbudgetens utfall 2007, Ekonomistyrningsverket, Årsredovisning 2007, Fokbildningsrådet

Verksamhet inom studieförbunden 2007

	Cirklar/Arr	Deltagare	Män	Kvinnor	Studietimmar
Studiecirkelverksamhet	283 500	2 020 900	839 900	1 181 000	9 938 600
Annan folkbildningsverksamhet	54 800	647 200	223 800	423 400	1 133 700
Kulturprogram	251 600	14 969 900	6 803 400	8 166 600	1085200 (1)

(1) Antal medverkande

Källa: Årsredovisning 2007. Folkbildningsrådet.

Antal deltagare efter studieförbund och verksamhetsform år 2007

	Studiecirklar	Kulturprogram	Annan folk- bildningsvsh.
Totalt	2 021 407	15 019 387	785 424
ABF	619 540	4 423 169	155 806
Bilda	85 868	1 596 726	82 875
Folkuniversitetet	128 423	1 059 953	44 503
Sfr	260 038	1 810 167	52 091
SV	429 024	1 914 825	105 651
NBV	137 767	890 965	111 985
Medborgarskolan	194 325	696 610	66 401
Sensus	166 422	2 626 972	166 112

Källa: Studieförbunden 2007, Statens kulturråd

Studietimmar i studiecirklar 2007

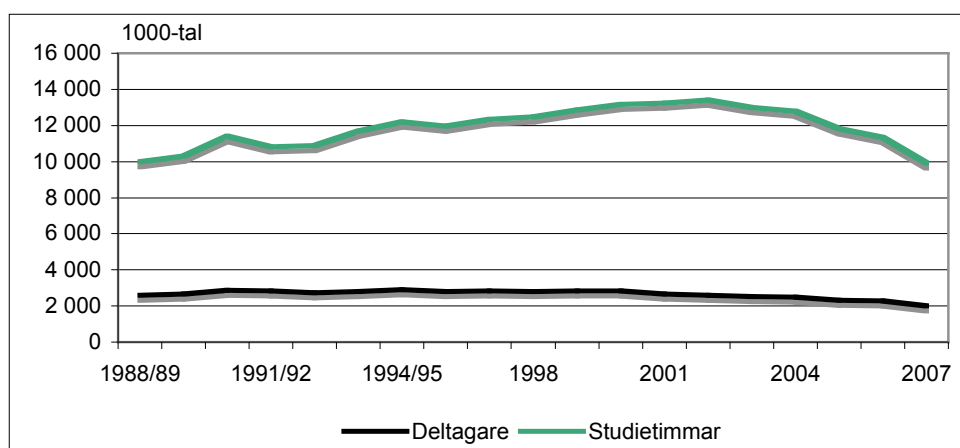
	Antal timmar	Procent
Konst, musik och media	6 039 200	60,8
Humaniora (språk, historia...)	1 373 500	13,8
Samhälls- och beteendevetenskap	604 100	6,1
Personliga tjänster 1	410 000	4,1
Lantbruk, trädgård, skog och fiske	361 500	3,6
Data	236 200	2,4
Hälso- och sjukvård	175 400	1,8
Socialt arbete och omsorg	137 100	1,4
Företagsekonomi, handel o administration	105 100	1,1
Teknik och teknisk industri	126 800	1,3
Pedagogik och cirkelledarutbildning	59 200	0,6
Övriga	310 400	3,1
Summa	9 938 500	100

Källa: Folkbildningsrådet. Årsredovisning 2007

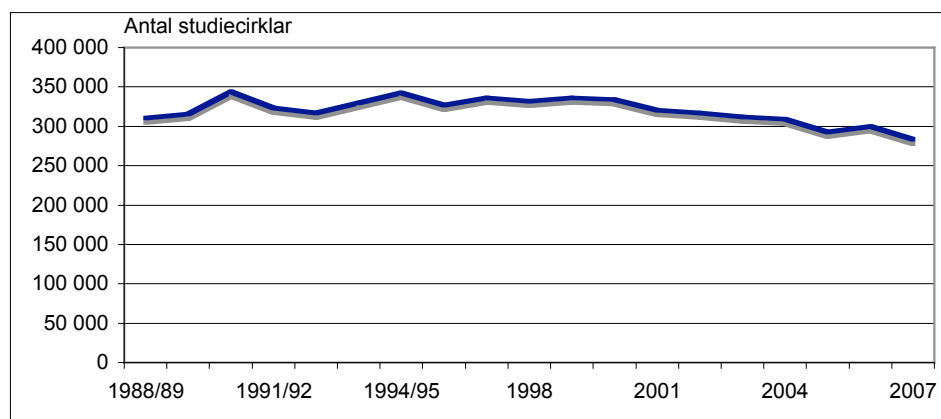
De tio största ämnena i studiecirklar 2007

	Antal deltagare	Antal cirklar
Improvisatorisk musik (rock, jazz etc)	164 200	39 800
Sång och musik i grupp	102 300	15 100
Körsång	100 000	7 900
Husdjursskötsel	75 000	9 000
Folklig dans	71 800	6 700
Annan utbildning i religion	60 800	7 100
Historia	59 600	7 300
Friskvård	53 100	6 200
Teater och dramatik (för scenframställning)	51 200	7 300
Måleri	45 200	6 100

Källa: Årsredovisning 2007. Folkbildningsrådet.

Deltagare och studietimmar i studieförbundens cirkelverksamhet 1988/89-2007. Tusental

Källa: Studieförbunden 2007, Statens kulturråd

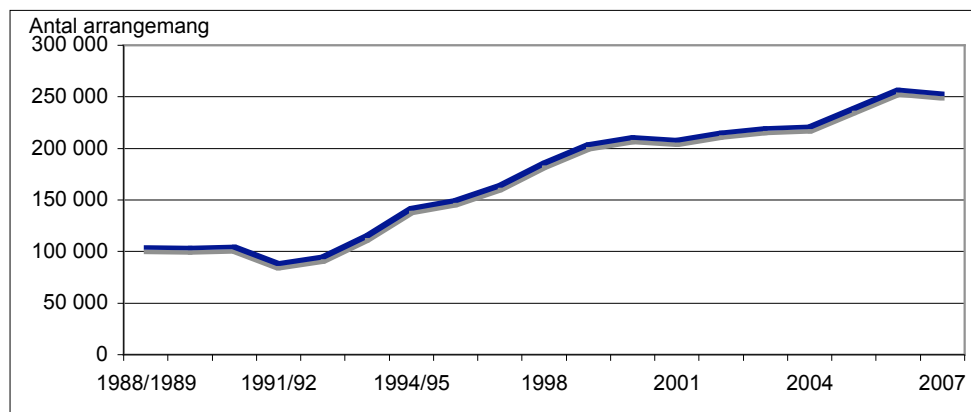
Studiecirklar 1988/89-2007

Källa: Studieförbunden 2007, Statens kulturråd

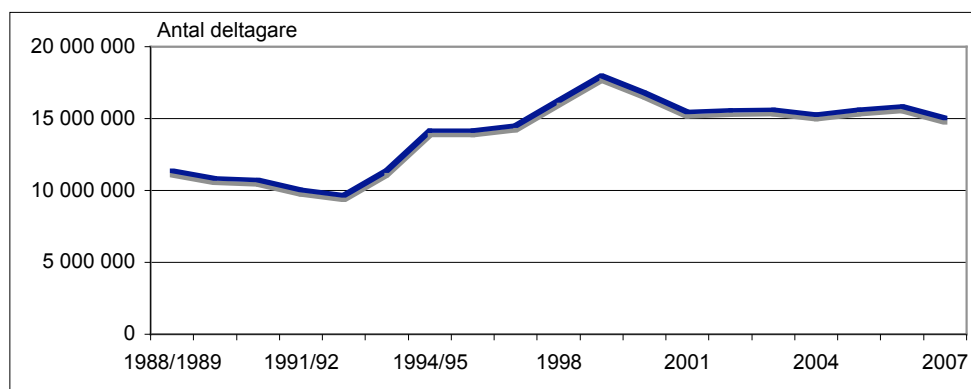
Kulturprogram 2007 fördelade efter verksamhetsform

	Antal program	Pro-cent	Antal deltagare	Andel kvinnor	Antal medverkande	Pro-cent
Sång/musik	87 900	35	6 617 000	55	585 000	54
Föreläsning	86 700	34	2 983 000	54	129 000	12
Tvärkulturellt	18 600	7	954 000	56	73 000	7
Utställningar	15 500	6	1 584 000	55	41 000	4
Dramatisk framställning	15 000	6	1 348 000	53	139 000	13
Film/foto/bild	13 800	5	616 000	54	19 000	2
Dans	6 800	3	631 000	55	87 000	8
Konst/konsthantverk	4 300	2	172 000	62	8 000	1
Litteratur	2 800	1	66 000	57	4 000	0
Totalt	251 400	100	14 971 000	55	1 085 000	100

Källa: Årsredovisning 2007. Folkbildningsrådet.

Studieförbundens kulturprogram 1988/89-2007, antal arrangemang

Källa: Studieförbunden 2007, Statens kulturråd

Studieförbundens kulturprogram 1988/89-2007, antal deltagare

Källa: Studieförbunden 2007, Statens kulturråd

Medverkande kulturutövare i kulturprogramverksamhet 2007

	Antal medverkande
<i>Kulturutövare</i>	
Bildkonstnärer/konsthantverkare	13 400
Författare	3 600
Musiker/sångare	330 200
Scenkonstnärer – dans	20 600
Scenkonstnärer – teater	66 800
Övriga kulturarbetare	77 200
Delsumma	511 800
<i>Amatörkulturutövare</i>	
Studieförbundens egna	85 500
Rörelseanknutna grupper	78 400
Övriga medverkande	343 900
Delsumma	507 800
Totalt	1 019 600

Källa: Folkbildningsrådet. Årsredovisning 2007

Ämnen inom området kulturinriktad verksamhet 2006

Ämnesgrupp	Antal		
	studiecirklar	deltagare	studietimmar
Musik, dans och dramatik			
Musik, dans-, film- o teatervetenskap/-historia musikteori	1 240 2 134	9 858 11 207	39 338 97 511
Körsång	9 084	135 024	364 881
Solosång	449	3 083	12 309
Sång/musik i grupp	13 711	99 283	628 516
Instrumentalmusik-ensemble	5 159	31 809	259 864
Piano (enskilt)	712	3 780	17 250
Stränginstrument (enskilt)	2 326	13 581	54 000
Övr enskilda instrument	1 268	7 959	43 664
Improvisatorisk musik	34 231	143 931	2 036 005
Musik (för scenframställning)	2 839	14 734	155 671
Folkmusik	415	2 861	21 346
Teater o dans			
Teater o dramatik (för scenframställning)	7 128	50 982	371 336
Modern konstdans	2 701	31 342	75 008
Balet, klassisk dans	367	4 134	11 226
Folklig dans	6 743	78 419	241 975
Övriga danser	1 793	18 591	55 449
Koreografi	73	523	3 877
Mim, pantomim	8	63	424
Övr scenisk konst	1 206	9 032	60 420
Konsthantverk			
Konsthantverkshistoria, förståelse	233	2 185	7 451
Träslöjd	3 310	22 329	149 345
Metallslöjd	1 383	11 208	47 798
Keramik	2 279	17 184	83 719
Porslinsmålning	1 161	7 912	43 987
Vävning	5 359	39 496	259 265
Knyppling	305	2 371	8 611
Konstsömnad	2 101	16 737	72 901
Övr textilsöjd	5 750	42 226	222 068
Övr konsthantverk	5 664	40 540	196 372
Klädsömnad, klädvård	2 271	14 935	104 739
Bild- och formkonst			
Konstvetenskap o konsthistoria	692	7 038	18 335
Teckning	728	5 898	24 331
Måleri	5 862	44 857	211 172
Skulptur	121	982	4 236
Grafisk konst	211	1 455	10 144
Fim och fototeknik	2 015	12 931	79 832
Annan utbildning inom bild-o formkonst	694	4 824	24 846
Bild o formkonstnärlig utbildning	617	4 415	23 715
Formgivning			
Modedesign	230	2 020	14 644
Inredningsdesign	195	1 536	6 306
Annan utbildning inom formgivning	115	695	3 978
Medieproduktion (grafisk formgivning)			
Annan utbildning inom medieprod.	1 092	5 331	42 297
Film-, radio-o TV-prod.	1 091	5 983	60 202
Medieprod., allm inriktning	242	1 288	13 704
Illustration, reklam, grafisk formgivning o foto	116	757	3 988
Grafisk teknik och bokbinderi	93	607	4 144
Svenska och litteraturkunskap			
Skönlitteratur och svenska	4 491	35 927	119 250
Litteraturhistoria o litteraturvetenskap	1 574	12 791	45 588
Skrivarcirkel	485	3 286	18 775
Historia och arkeologi			
Historia	6 293	53 383	196 542
Arkeologi	47	394	1 403
Religion			
Annan utbildning i religion	6 715	64 248	245 569
Summa kulturinriktade ämnen	157 142	1 157 965	6 919 327

Källa: Studieförbunden 2006, Statens kulturråd

Folkhögskolornas verksamhet 2007

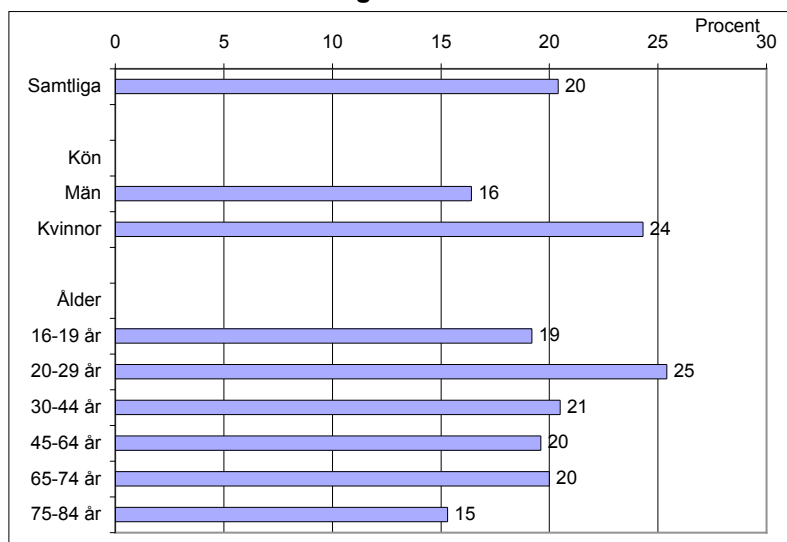
	Antal deltagar- veckor	Antal deltagare
Allmän kurs	426 100	25 500
Särskilda kurser	416 400	27 400
Påbyggnadsutbildning	3 100	200
Summa långa kurser	845 600	53 100
Summa korta kurser	100 500	160 600
		0
Folkbildning kurser	946 100	213 700
Kulturprogram	5 700	241 200
Indiv. gymnasieprogram	7 300	400
Kurser via LAN/Af	1 400	100
Kurser via kommuner	27 900	1 600
Övr uppdragsutbildningar	25 500	5 500
SAGA aktivitetsgarantistudier	90 600	8 000
Jobb- och utvecklingsgaranti	27 000	3 300
Ungdomsplatser-AMS		0
Summa uppdragsutbildning	179 700	18 900
Totalt	1 125 800	
Andel inom folkbildningsanslaget	0,84	
Andel Uppdragsutbildning	0,16	

Källa: Årsredovisning 2007. Folkbildningsrådet.

Folkhögskolornas kulturinriktade kurser 2007. Antal veckor och deltagare

	Antal del- tagarveckor	Antal deltagare
Musik	28 590	1 890
Bild, form och målarkonst	23 830	1 490
Scenisk konst (dans, film och teater)	11 640	690
Slöjd och konsthantverk	10 920	680
Estetiska ämnen Övrigt	7 360	450
Beteendekunskap, humaniora Övrigt	6 270	480

Källa: Årsredovisning 2007. Folkbildningsrådet.

Personer 16-84 år som deltagit i studiecirkel under de senaste 12 månaderna 2006. Procent

Källa: Undersökningar av levnadsförhållanden, ULF 2006. SCB

Cirkeldeltagarnas högsta utbildning jämförd med befolkningens utbildning

Högsta utbildning	Cirkel- deltagare	Befolk- ning
Folkskola/grundskola	24	25
Gymnasium kortare än 3 år	14	26
Gymnasium minst 3 år	18	19
Eftergymnasial utbildning mindre än 3 år	12	13
Eftergymnasial utbildning 3 år eller mer	25	16
Annan utbildning eller uppgift saknas	6	1
Går i grundskola	1-	
Summa	0	100

Källa: Studiecirkeldeltagare 2004. Folkbildningsrådet

Studiecirkeldeltagarnas fördelning på kön och ålder, procent av kvinnor respektive män

Åldersgrupp	Kvinnor	Män
-19	12	13
20-24	3	5
25-44	22	27
45-64	31	27
65-	33	27
Total	61	39

Källa: Studiecirkeldeltagare 2004. Folkbildningsrådet

Reviderad version 2008-12-02